40ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2041 ԻԶՄԻՐ 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1919 ԿԻՐԱԿԻ

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳԻՐ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ 500 ՂՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսին ամէն ամսոյ 1 ին և 15 ին

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ - Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Fondateur
M. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՏԽՈՒՐ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տեսարանը գոլորտանիչ է, պարզուող երեւոյթը ամօթալի ու յառաջ բերած զգացումներն աննկարագրելիօրէն յուզումնալից։

Արտասահմանի թերթերն են անոնք, որոնց ընթերցումէն հնարաւորութիւն չկայ չընդվզելու, չըմբոստանալու, որովհետեւ ամէն գրչապայքարի տակ թաքնուած են փառամոլական ձգտումներ, խմբական հակումներ կամ կուսակցական յաղթանակին մտահոգութիւն առջեւ, ճերմակին՝ սեւ ըսելու, պնդելու եւ ցվերջ յամառելու անտեղիտալի բռնակալութիւն մը։

Հայկական եղեռնին, դեռ չցամքած հայ արիւնին, հայ ցեղին կրած աննախընթաց տառապանքին վաղորդայնին պարզուած այս տեսարանները սրտացաւ ու մորմոք կ'պատճառեն երկրին մէջ կամ անոր մօտ գտնուող հայութեան մնացորդներուն եւ կ'մղեն մեզի խորհիլ թէ՝ Ամերիկահայ մամուլը իրմէ ակընկալուած բարձրութեան վրայ չգտնուիր։

Ուրեմն միջավայրը, կրթութիւնը, քաղաքակրթութիւնն սի՞ն ու անօտի բառեր ու նշանակութիւններ կ'մնան անոնց համար, եւ այս ամենու վրայ կը տիրապետէ ստորին չէրչիական հաշիւներ, անձնական նկատումներ, խմբական նպատակներ, հակառակորդն անուանարկելու, աղտոտելու, մրոտելու, անոր գործունէութեան արգելք հանդիսանալու համար ամէն տեսակ երեւակայելի եւ աներեւակայելի միջոցներու գործածութիւնը ներելի համարելով։

Կը մղուինք խորհելու թէ այս մարդիկ, հակառակ Մ.-Նահանգաց նման քաղաքակիրթ աշխարհի մը մէջ տարիներէ ի վեր բնակութիւն հաստատած ըլլալնուն, ապրած են ու կ'ապրին այնպիսի միջավայրերու եւ մթնոլորտներու մէջ, ուր կարելի չըլլար իրենց համար չփում ունենալ՝ չենք ըսեր, ընկերական բարձր, գէթ միջակ դասակարգերուն հետ եւ ազնուացնել իրենց անտաշ ու անյղկուն նկարագիրները, խրացնելու համար մեծամիտ ու վեհանձն զգացումներ, բարեկիրթ լեզու եւ մտքի ու գրչի հակառակորդներն յարգել գիտնալու անհրաժեշտ պարտականութիւնը, որ անբաժան մաս կ'կազմէ հրապարակագրի մը համար, որու պարտականութիւնն է իր ասպարէզին համար անտեղիտալի պայման մը։

Չենք ուզեր եւ մտադիր չենք մասնաւորելու մեր խօսքն այս կամ այն թերթին կամ խմբագրութեան գործածած լեզուին ու ուղղութեան վրայ, արդէն ոչ մէկ թերթ անմասն կ'մնայ մեր պարզած տեսարանին մասնակից ու մեղսակից ըլլալէ, սակայն չենք ալ կրնար անտարբեր եւ ամէնքն մէկ աստիճանի վրայ դասաւորել, երբ կ'տեսնենք թէ՝ անոնց մէջ կան չափաւոր, զգուշաւոր եւ աւելի մեղմ ու քաղաքավար խմբագրութիւններ ունեցողներ, չենք խօսիր կամ որ եւ է դիտողութիւն մը չունինք նաեւ անոնց համար, որոնք պատուելիական կ'յորջորջուին, որովհետեւ չափաւորութեան քարոզներ կամ խորհուրդներ կ'շռայլեն եւ անոնց կամքին հակառակ խոցոտութիւններն ու դէպքերն քննելու առթին, ճշմարտութիւնն կ'մերկացնեն, ինչպէս որ է իրականութեան մէջ։

Բնականաբար այս վերջինները պիտի արհամարհուին, անտես առնել պիտի ուզուին, որովհետեւ ճշմարտութիւնն կ'քարոզեն եւ գրական հողի վրայ, լեզուապայքարի մը պատշաճ սահմանէն անդին չեն անցնիր։

Եւ որպէս թէ՝ իրենց ներքին պայքարն բաւարար չըլլար, կան նաեւ կարգ մը մեծամիտ ունայնախօսներ՝ որոնք հայրենաբար մղումներով իրենցմէ հեռու պատահած դէպքերու վրայ եւս վճիռներ կ'շռայլեն, սպառնական չանթեր կ'արձակեն, դատապարտութիւններու եւ դաւաճանութիւններու խօսքեր կ'շպրտեն, ամօթի սիւներն քամելու ձեռնհասութիւն ունենալու չափ յառաջ կ'երթան, եւ այս բոլորը, աչքեր շլացնելու, մտքեր պղտորելու, մոլորութիւններ ճարտարաւորելու միակ մտահոգութեամբ։

Ամէն բան ուղիղ, արդար, ճշմարիտ, իրաւացի է, հեռատես ու ժողովուրդին ու հայրենիքին շահուն համար, մինչդեռ հակառակորդինն ազգադաւ, ազգակործան եւ հայրենիքին համար կործանարար…։

Ամերիկահայ թերթերն մշտական պայքար մը ունին, անսպառ [illegible] մը իրարու դէմ յաւիտենապէս մղելու, որ երբէք հանգիստ չունի, երբէք դադար որովհետեւ թերեւս այն կարծիքն ունին թէ՝ որ եւ է դադար մը որմէ զինադուլ մը աղէտաբեր պիտի ըլլայ իրենց կուսակցական հաշիւներուն եւ հաւանականաբար պիտի տարտղնէ շարքերը, որոնք սպառազէն ու պատրաստ, հեռուէն կ'հետեւին այդ տխուր տեսարաններուն, անոնցմէ օգտուելու համար իրենց յաղթական թորշոմած դափնիները։

Այս տխուր տեսիլներուն մէջ չենք կրնար նկատողութեան չառնել նաեւ Ամերիկահայ թերթի մը մէջ բացուած աղտոտ պայքարը Հ. Բ. Ը. Միութեան դէմ, որ շատ վատ տպաւորութիւն մը կ'գործէ եւ փոխանակ ամենադոյզն ազդեցութիւն մը կամ սառեցում մը յառաջ բերելու ընթերցողին մտքին մէջ՝ այդ ընկերութեան նկատմամբ, ընդհակառակն այդ պայքարն սկսող թերթին եւ անոր պատկանած կուսակցութեան դէմ, սրտնեղութիւն մը եւ կասկած մը յառաջ կ'բերեն եւ այդ աննպատակ ու անիմաստ աղմուկին շարժառիթները պրպտելու առիթ կ'ընծայեն։

Ինչո՞ւ դարձեալ կ'սկսին կրկնուիլ այն ամբաստանութիւններն եւ ուրացումներն ընկերութեան մը դէմ որ բոլոր ողջամիտ հայութեան եւ հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան համակրանքին արժանացած է եւ որու դէմ ի՛նչ որ ալ գրուի եւ ըսուի, ձայն բարբառոյ անապատի պիտի դառնայ։ Ո՞ւր է օգուտը, ի՞նչ նպատակ կ'հետապնդուի։

Եթէ այդ անհեթեթ պայքարով կ'կարծուի հայ ժողովուրդն ուծացնել այդ միութենէն, սխալ մըն է որ կ'գործուի եւ վնասը իրենք կ'կրեն, եթէ նպատակ ունին այդ պայքարով՝ այդ միութիւնն լուծել եւ անոր պահեստի դրամագլխին տիրանալ, դարձեալ կ'սխալին, որովհետեւ չպիտի յաջողին իրենց նըպատակին հասնիլ եւ եթէ նոյնիսկ միութիւնն լուծուի, դրամագլխի պարագան նախատեսուած է եւ անկից օգտուիլ չպիտի յաջողին։

Իսկ եթէ կ'յուսան այդ միջոցներով ձանձրացնել գործօն մարմիններն եւ անոր կազմին մէջ փոփոխութիւն մը ներմուծել եւ անոր մէջ սպրդիլ ցեցերու նման, այդ եւս անօգուտ աշխատութիւն մը պիտի դառնայ, որչափ ատեն որ անոր հիմնադիրն ողջ է եւ ամբողջ ազգին պաշտամունքին ու վստահութեան առարկայ։

Իրաւ է որ ժամանակէ մը ի վեր, խուլ պայքար մըն ալ անոր դէմ սկըսուած կ'տեսնենք որոշ շրջանակի մը թերթերու մէջ։ Թերութիւններ, քայթումներ, անհեռատեսութիւններ կ'վերագրուին Պօղոս Նուպարի եւ անհաւանական չէ որ վաղը միւս օր աւելի առաջ երթալով, ամենաթեթեւ ձախողանքի մը պարագան, անոր պիտի վերագրուի եւ անոր վրայ պիտի ծանրաբեռնուի պատասխանատուութեան անհամեմատօրէն ծանր ու մեծ բաժին մը, այս ամենն արդէն սկսուած են ուրուագծուիլ։

Բայց ի՛նչ որ ալ ըսեն, գրեն ու ընեն, այդ մարդը մեծ էր, մեծ եղած է եւ մեծ պիտի մնայ Հայ ժողովուրդի երախտագիտութեան եւ աղապատանքին արժանանալով յաւիտենապէս։

Արդ՝ ամփոփելով սա տխուր եզրակացութեան կ'հասնինք թէ՝ հազար ու մէկ փորձութիւններէ, տառապանքներէ, մարտիրոսացումներէ վերջ դասակարգի մը մարդոց համար փորձառական դասերն ալ օգուտ մը չեն ունեցած եւ անոնք կ'մնան իրենց կարճամիտ ու կարճատես շրջանակին մէջ եւ ինչ որ ալ գրեն ու յայտնեն, միեւնոյն յանկերգն, միեւնոյն եղանակն, միեւնոյն տաղանաբանեան է։

Անոնք անուղղայ են ու պիտի մնան, մինչեւ որ օր մը վերջապէս ժողովուրդը ձեռք առնէ այդ ցեցերը մաքրագործելու նուիրական ու անյեղլի պարտականութիւնը։

Հ. Մ.

ԽԱՅԾԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

Հիացումի եւ ինչո՞ւ չէ՛ հիասթափումի լուրեր կ'առնենք Կիլիկիոյ նոր վերադարձող ճամբորդներէ, Ատանա զրկուած Հայ Կարմիր Խաչի գործունէութեան վրայ։

Բժշկական այդ առաքելութիւնն հետզհետէ Ատանա պիտի եւրոպականացնէ եւ տեղւոյն, գիտենք արդէն շատ նուրբ… բնակչութիւնը պիտի առաջնորդէ աշխարհիկ ըմբռնումներու կատարելագործումին, իր նրբամարմին գեղանի եւ մօտէն հիւանդապահուհիներով, որոնք օրը քանի մը անգամ արդուզարդ ու հագուստ կը փոխեն, անշուշտ առողջապահական տեսակէտով նորաձեւութեան պահանջումները լաւ գոհացնող շրջազգեստներով եւ բժշկական մարմնոյն անդամներուն հետ թեւ թեւի պտոյտի կ'ելնեն, իրենց օրուան տաժանելի… աշխատութիւններուն յոգնութիւնը թօթափելու եւ ազատ օդի մէջ հականեխական զգուշութիւններ ի գործ դնելու մտահոգութեամբ…

Բժշկական առաքելութիւնն այսպէս ուրեմն Ժընեւէն մինչեւ Ատանա ճամբորդելու [illegible] կ'ընէ, տեղւոյն վրայ իր հետ բերած դեղերը ծախելու համար անհամեմատ սուղ գիներով, անշուշտ իր ծախսերու բացը գոցելու եւ նորաձեւութեան ու արդուզարդի պիտոյքներն օրը օրին Եւրոպայէ հայթայթելու համար իր հիւանդապահուհիներուն, որոնք սկսած են հիացում պատճառել Ատանայի ամենադիւր բնակչութեան, ինչպէս կը վկայեն անկից անցնողները։

Մի՛ ըսէք երբէք, թէ հայերն չեն յառաջդիմեր, ահա ձեզի շօշափելի օրինակ մը, Ժընեւէ կ'կազմուի հայ բժշկական առաքելութիւն մը, որու տրամադրութեան տակ կ'դրուի անշուշտ կարեւոր գումար մը, հարկ եղած դեղերն ու բժշկական գործիքներն, անհրաժեշտ հիւանդապահուհիները եւ այլն ու կազմածներ, իսկ մոռացմամբ կամ տարապայման սղութեան պատճառաւ թերի մնացած առարկաները կ'յանձնարարուի հայթայթել տեղւոյն վրայ կամ աւելի դիւրահաղորդ եւ դիւրամատոյց այնպիսի միջավայրէ մը, ուր հայերն հաճոյք հանած ըլլան իբրեւ աստուածներն եւ այնպէս ալ կ'ըլլայ։

Անշուշտ այդ մարմնին կազմող երկսեռ անդամներէն չենք կրնար պահանջել որ չհագուին, արդուզարդի շատ կարեւորութիւն չտան, որուն մէջ, մէկ երկու ժամէն աւելի աշխատին, պտոյտի չելնեն, խնայողութեամբ ապրին, այդպիսի գաղափար մը անգամ ներելի չպիտի համարէի։ Մեր ժողովուրդին պարտքն է դրամ ուղղուած ատեն լաւ նուիրել եւ կուրօրէն վստահութիւն ունենալ թէ՝ իր նուիրատուութիւնն իր նպատակին կ'գործածուի խղճմտօրէն եւ ժամանակին պահանջմանց համապատասխան եղանակով մը․․․

ԽՍ

ԱՂՋԻԿ ԱՔԱՈՒԹՆԵՐԸ

Նորաձեւութիւն կ'որակեն «ԱրՄ-քառութ» ի կազմը այն համոզումով թէ «Մեր մէջ ամէն բան եռանդով եւ ազնուութեամբ մը կ'սկսի եւ ապա հետզհետէ կ'սկսի թուլնալ, պաղիլ, վերջ ի վերջոյ անհետանալու համար լափն, անշշուկ»։ (Տես Ա. Մամուլ թիւ 2036 «Հայելիին մէջ»)։

Ճշմարտութիւն մէ այս որքան խիստ այնքան արդար։ Բայց [illegible] որ ուրիշ [illegible] կը վերագրեմ բայց այն որ՝ բոլոր ձեռնարկները կեդրոնացած եւ սեղմուած կը մնան նեղ շրջանակի մը մէջ։ Մինչ կը պակսի ժողովրդականութիւն. եւ որքան այս երեւոյթը տեւէ այնքան ապարդիւն պիտի ըլլան աշխատանքները. եւ նոյնքան «Նորաձեւութեան» կարգը պիտի անցնին յետ այսու ալ Միութեանց աշխատանքները։

Մասնաւորելով սքանթի «Նորաձեւութեան» պիտի ըսեմ թէ նոյն յու-

սահմանական ելքի պիտի հասնինք, եթէ համակրութիւն և ժողովրդականութիւն չվայելուի։ Մինչև ցարդ սքաուտներու յատկացուած դպրոցի սենեակը իրենցմէ ետ կը խլուի և հարիւրաւոր սքաուտներ դուրս փողոց նետուելու վտանգին կ'ենթարկուին։ Ի փոխարէն կոկիկ սենեակին, արդ անոնց կը յատկացուի արհեստանոցի խարխուլ սենեակներէն մին, որուն տախտակամածը փտած և կքած է ամբողջովին, անկարելի դարձնելով ամէն հաւաքոյթ ներկայ վիճակի մէջ։ Ձմեռը աչքի առաջ ունենալով, անհնար է մեր պատանիները խոնաւ և թաց սենեակի մը մէջ ժողվել։ Արդ եթէ հարկ եղած օգնութիւնը չտրուի մեր սքաուտներուն ժողովատեղիի մը ձեւով, մի՞թէ կարելի՞ է «Խնամքով և ոգևորութեամբ» սկսուած գործ մը շարունակել գոհացուցիչ արդիւնքով։ Իսկ ամենէն կենսականը՝ պէտք է թէ մեր ազգային իշխանութիւնները և ժողովուրդը նկատէ այս ձեռնարկը ազգային նկարագիր և բնոյթ ունեցող աշխատանք մը, և ոչ թէ ակումբի երեւոյթ ունեցող կազմակերպութիւն մը։

Աղջիկ սքաուտներու մասին կը գրեմ որ սխալ ըմբռնում գոյացած է։ Աւելորդ չպիտի ըլլար մէկ քանի լուսաբանութիւններ տալ։

Աղջիկ սքաուտներու կազմակերպութիւնը բոլորովին բաժնուած է Պոյ-Սքաուտներէն ունենալով անջատ վարչութիւն մը, և սքաուտներու 73 երրորդ յօդուածի համաձայն՝ որքան որ Պոյ-Սքաուտներու կեդրոնական մարմինը համակիր է աղջիկ սքաուտներու աշխատանքի բայց ջերմապէս կը յանձնարարէ անջատ գործունէութիւն պատանի սքաուտներէն։

Գալով աղջկանց կատարած մարզանքի և աշխատանքի, կ'ուզեմ գիտել տալ թէ՝ անոնց մարզանքը կը սահմանափակուի շուէտական և [illegible] մարզանքներու և բացօթեայ դաշտային պտոյտներու։ Աղջիկներու համար ոչ օգտակար և ոչ ալ խոհեմ է լեռնային գնացքներ և զինուորական մարզանք։ Այս կէտը նկատի ունենալով է որ, աղջիկ սքաուտներու մարզիչները որոնք նոյնպէս իգական սեռի կը պատկանին, պէտք է աշխատին։ Անոնց աշխատանքը ընդհանրապէս սահմանափակուած չ'է և իրենք ինչպէս իրենց եղբայր սքաուտները, պէտք է ամէն օգտակար և մարդասիրական գործերու մասնակցին։ Այսպէս աղջիկ սքաուտներու աւագ պարտականութիւնն է որբանոցի տղայոց հագուստներու կարելը և անոնց մաքրութեան հետամուտ ըլլալ։ Հիւանդանոցի ընդհանուր կարգապահութեան և մաքրութեան հոգածութիւնը և իրենց անձնուէր օժանդակութիւնը բժիշկներու, և հիւանդներու քաղցր խօսք մը արտասանել։ Տարագրեալներու գորովալից քննութիւն կատարել և օգնութեան ձեռք մը կարկառել իրենց բաղդի դժբաղդ եղբայրներուն, ևայլն։

Ամէն պարագայի պիտի փափաքէի որ մեր իգական սեռի մարմնակրթութեան և բարոյակրթութեան պէտք եղած լրջութիւնը տրուէր։ Եւ սքաուտիզմ մը ոչ թէ այս երկու առաքինութիւնները կը զատէ, այլ խիստ գործնական և հրապուրիչ եղանակաւ մը այս խնդիրը կ'իրագործէ։

Մ. ՍԱՆՐԳԵԱՆ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Խօսելավարժութեան, Ուղիղ արտասանութեան, Ընթերցանութեան, Վաճառականական Թղթակցութեան։

Լաւ Անգլ. սորվիլ փափաքողներ թող փութան դիմել Բրօֆ. Կ. Ց. Պէշկէօթիւրեանի։

Գետեզերքը Տէյիրմէն փողոց թիւ 3

ԱՊՕՐԻՆԻ ԺՈՂՈՎԻՆ ՇՈՒՐՋ

ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Դ.

Եթէ չէք կարդացած կարդացէք 75 թիւ «Հորիզոն»ի խմբագրականը և բաղդատեցէք մեր գրածներուն հետ։

«Հորիզոն»ի խմբագիրը որ իմ յարգելի բարեկամներուս առաջին կարգին վրայ կը գտնուի, քննելու համար թէ իրապէս ապօրինի՞ է ծանօթ ժողովը, մեր գրածներուն ակնարկելով կ'ըսէ.

Ա. «Այդ մասին սահմանադրութեան տրամադրութիւններէն եղած մէջբերումները համոզկեր (չ)պիտի ըլլային, իրապէս եթէ Պոլսոյ, որու կ'տրուի սահմանադրութեան օրէնքին տառն ու ոգին փոխելու, տեղի տալով [illegible] պարագային առջև ինք գործնականապէս մնացած չըլլար պէտք տեսնուած բարեփոխումը սահմանադրութեան մէջ, կեդրոնի երեսփոխաններուն 140 թիւէն զեղջելով մահուան և այլ պարագաներու պատճառով պակսած անդամներուն 40ը, ու երեսփոխաններու ներկայ թիւը 100 նկատելով, 51ի մեծամասնութեան ժողովներ գումարած և որոշումներ առած չըլլար»։

Փակագծի մէջ առնուած (չ) գիրը մեր կողմէն է աւելցուած։

Կամ այն է որ գրաշարական սխալի մը արդիւնք ըլլալով, դուրս է մնացած այդ (չ) գիրը և կամ այս հակասական տրամադրութիւնը մեր բարեկամինը չէ։

Այլապէս, ինչպէ՞ս մեկնել հատուած մը, որուն վերի մասը, բարեփոխելու իրաւունքը կեդրոնին վերապահել հաստատող օրէնքէն (յօդ 61 և 99) մեր մէջբերումը ոչ-համոզկեր կը կոչէ, իսկ վարի մասը գործնական օրինակով մը կուգայ հաստատել թէ օրէնք բարեփոխելու իրաւասութիւնը կեդրոնին կը վերաբերի և հետեւաբար այդ մասին օրէնքէն եղած մէջբերումը համոզկեր ըլլալը կ'հաստատէ։

Այս հատուածը առանց (չ)ի կրնար իր արժէքը ունենալ եթէ անգամ ըլլայինք որ կեդր. ընդհ. ժողովը իրաւասութիւն չունի բարեփոխումներ ընելու և մէջբերումներն ալ այս գաղափարը հաստատելու համար առած ըլլայինք։

Այս մասին երկար վիճաբանութեան հարկ չկայ։

Իր կողմէ 3—4 իսկ մեր կողմանէ միայն մէկ տրամաբան անձեր կ'ընտրենք և այս հատուածը անոնց դատաստանին կ'ենթարկենք և անոնց վճիռը կ'ընդունինք։

Հակառակ պարագային.

1.— Մեր բարեկամը պէտք է ընդունի թէ ձեռագրին մէջ գտնուած (չ) գիրը տպագրութեան միջոցին սխալման զոհ է գացած։

2.— Եւ կամ պէտք է ընդունի թէ այդ հատուածը հակասական է։

3.— Երկու պարագային մէջ ալ պէտք է ընդունի թէ՝ օրէնքէն բերած մեր մէջբերումները համոզկեր են և այդ գաղափարին շուրջ ատկէ աւելի համոզկեր տրամադրութիւններ չկան, օրէնքին մէջն ալ, դուրսն ալ։

Բ. Մեր բարեկամը կը շարունակէ. «Ուրեմն, այս տեսակէտով, Իզմիրի գաւառ. ընդհ. ժողովը ոչինչ ունի քննադատուելու և հետեւած է կեդրոնի օրինակին. այսինքն ըսել կ'ուզէ թէ, ինչպէս որ կեդրոնը մեծամասնութեան թիւը 71էն 51ի զեղջեց, Իզմիր ալ իր 18ը կրնար 16ի զեղջել։

«Կեդրոնին օրինակին հետեւիլ» խօսքը կրնայ երկու տեսակ գաղափար պարունակել.

1.— Ինչպէս որ կեդրոնը 51 անդամով նիստ կ'գումարէ, այդպէս ալ կրնայ Իզմիր 16ով նիստ գումարել, առանց նոր որոշում տալու։

2.— Ինչպէս որ կեդրոնը իր մեծամասնութեան թիւը 71էն 51ի զեղջեց իր բառով— այդպէս ալ կրնայ Իզմիր 18ը զեղջել 16ի, նոր որոշումով։

«Հորիզոն» եթէ պաշտպանէ առաջին գաղափարը հակառակ կ'ըլլայ ինքզինքին, քանի որ իր «գգ. բաժնին մէջ պէտք էր տեսած ապացուցանելու թէ՝ գաւառ. ժողովը իր նախորդ նիստին մէջ 21 անդամներու ներկայութեանը [illegible] պէտք էր լուծել՝ մեծամասնութեան հարցը։

Արդէն, առանց նոր որոշման հարցին անկարելիութիւնը, 16էն մէկ պակաս ժողովականներն ալ ընդունեցին և այս մասին արձանագրութիւն մը բացին։

Ուրեմն պիտի յարգենք երկրորդ գաղափարը, այսինքն, նոր որոշում մը տալը։

Կեդրոնը 51ը մեծամասնութիւնը հռչակելու համար բաւականացա՞ւ 50 անդամներու ներկայութեանը։

Բնաւ երբեք։ Այլ 70 էն աւելի թուով անդամներու ներկայութեանը որոշեց։

Ուրեմն, ինչպէս մեր յօդուածներու կարգին մէջ ցուցուցած էինք այդ գաղափարին, Իզմիր ալ առաւելն կրնար 18 էն վեր թուով անդամներու ներկայութեանը որոշել 16ի օրինականութիւնը։ Առանց առոր ընդունեցէք ուրեմն թէ Իզմիրի հետեւողութեան կերպին մէջ ալ սխալ կայ գործուած և հետեւաբար վերջին ժողովը ապօրինի ըլլալէ չը կրնար գադարիլ, ինչպէս անոր որոշումներն ալ անվաւեր ըլլալէ։

* * *

Մենք մեր յօդուածներու ընթացքին պախարակած էինք նաև այն յոռի սովորութիւնը որ մուտ գործած է մեր ժողովներուն մէջ։

Անդամ մը կուգայ, ներկայութեան տոմարին մէջ կստորագրէ ու կը մեկնի, ինչպէս ըրին, վերջին անգամ երկու երեսփոխաններ, մին առանց նստելու իսկ միւսը հազիւ 10 վայրկեան նստելէ յետոյ։ Եւ այդ անդամները [illegible] ժողովին ներկայ նկատուեցան։

Պահ մը երեւակայեցէք թէ նոյն սովորութենէն օգտուիլ ուզէին բոլոր երեսփոխանները, ո՞վ պիտի լուծէր օրակարգի խնդիրները։

Պատասխան— . դիւանադպիր Պ. Ներսէս և դրանապան Յովհաննէս։

Եւ յետոյ, ստորագրելէ վերջ բացակայող երեսփոխանը որ ներկայ կը համարուի, չը կրնա՞ր ըլլալ որ եթէ իրօք ներկայ ըլլայ, այսինչ մէկ որոշումը ուրիշ կողմ կը հակէր անոր մէկ ձայնին աւելցութիւնովը և կամ անոր յայտնած մէկ [illegible] գաղափարովը։

Յիշելով «Հորիզոն»ի՝ յոռի բարքեր ու սովորոյթներ պախարակելու սկզբունքով հիմնարկութեանը պարագաները, մօտէն ճանչնալով անոր պատ. խմբագրին նկարագիրը և համոզումները, և մանաւանդ մեր հետ ունեցած գաղափարակցական կապերը իրաւունք ունէինք իրմէ սպասելու որ գէթ այս վերջին խնդրոյն մէջ մեզի համամիտ գտնուէր։

Ընդհակառակը տակաւին, անիկայ կ'պաշտպանէ այդ թերութիւնը և իբր փաստ կը հրամցնէ մեր արձանագրութիւններէ վկայութիւններ, որոնցմով կապացուցուի եղեր այդ զանցառութեան կրկնութիւնները անցեալին մէջ։

Իմա՛, անցեալին մէջ նոյն պարագաներու տակ կրկնուած յանցանքներ, եթէ ներկային մէջ կրկնուին, պէտք չէ յանցանք նկատել և հետեւաբար զայն գործողը չը պատժել։

Այս սկզբունքով, եթէ մէկը [illegible] ապտակ մը զարնէ մեզ և սակայն ապացուցանէ թէ ինք յաճախ այդօրինակ ապտակներ զարկած և սակայն անպատիժ է մնացած, մեզի պիտի մնայ համակերպիլ տխուր իրականութեան, գովելով մեր հակառակորդին ընթացքը ու գուցէ պէտք պիտի ըլլայ շնորհակալութիւն ալ յայտնել մեծապատիւ ապտակահարին հանելով գլխարկնիս, եթէ անիկայ արդէն ցեխերուն մէջ գլորուած չըլլայ զարնուած ապտակին ազդած ցնցումէն։

Ց. ՏԷՐԵՆՑ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱԶԱՐԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հաճոյալի ժամանցէ մը աւելի հիացումի պաշտեցուցիչ ըմբոշխնում մը մէջ ապրեցանք Թրամէր Բալասի սրահին մէջ Պրն. Յ. Ազազարեանի նուագահանդէսի պահուն։

Ներկայ էր ընտրեալ երկսեռ արուեստասէր հասարակութիւն մը որոնց մէջ կը նշմարուէին մեծ թուով եւրոպացիներ։

Պարզ գոհունակութեամբ ու գնահատութեամբ մը չէր որ մեկնեցան ներկաները սրահէն անոնց ամէնուն վրայ կը նշմարուէր նոյն արտայայտութիւնը, նոյն զգացումը՝ նոյն սքանչացումի յուզումնախառն ժպիտը, երանի մօրը, մեծ արուեստագէտ մը պիտի ըլլայ անիկայ։

Եւ իրօք Պրն. Յ. Ազազարեան իր այնքան կանխահաս տարիքէն փայլեցուց իր տաղանդին բովանդակ յաղթանակը և տրիկայ գրաւական մը եղաւ միջև իր ապագայ մեծ արուեստագէտի փառքը ապահոված տեսնելու։ Անիկա արուեստասէր մը չէր այլ արուեստագէտ մը արուեստին անհուն մեծութիւնն ըմբռնած ու ապրած։ Իր նուագած ամէն մէկ նօթին հետ զգաց՝ ապրեցաւ ու ապրեցուց միանգամայն մեզ ամէնքս ալ։

Նոյնքան յաջող և զգայուն Օր. Ա. Զաքրեան, լեցուց սրահը իր ձայնի քաղցրութեամբը ու թովչանքովը թրթռացուց և վերացուց մեր հոգիները։

Օր. Ա. Զաքրեան հեռու չէ արուեստագիտուհի մը ըլլալէ, եթէ անիկա աւելի ալ աշխատի կրթել և մարզել իր ձայնը։

Ուրախ ենք որ Պրն. Ազազարեանի արուեստասէր բարեկամները փութացած էին իր մօտ և իրենց բարոյական աջակցութիւնը չէին զլացած՝ նուագահանդէսին փայլը աւելցնելու և զայն պարզութեանը մէջ ճոխացնելու համար։

Տիկին Է. Կալանօ իբր նշանաւոր դաշնակահարուհի արուեստին բովանդակ նրբութեամբը նուագեց և ընկերացաւ Պրն. Ազազարեանի, նոյնպէս Պ. Պ. Ս. Ճէլէպեան և Յ. Մինասեան մին իր երգով, իսկ միւսը իր սրինգով նուագահանդէսին փայլը աւելցուցին։

ԱՂԿԻՈՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ռամկավարական կուսակցութեան բարձր անձնաւորութիւններէն մին յայտարարած է թէ, կարելի պիտի ըլլայ որ մր. Ուիլսըն Մ. Նահանգներու նախագահութեան թեկնածու նորէն ներկայանայ եթէ, ծերակոյտին կողմէ ազգերու դաշնակցութիւնն իր ներկայ ձեւին մէջ չընդունուի նախագահը իր ընտրական յայտագրին հիմ պիտի առնէ ազգերու դաշնակցութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆ կարգ մը ազնուականներ Տանիմարքայի և ուրիշ չէզոք տէրութեանց վեհապետներուն աղերսագիր մը ուղղած են, խնդրելով որ աշխատին արգիլել նախկին Քայզերի յանձնումը Համաձայնութեան ատեանի մը։

ԼՕՅՏ ՃՕՐՃ պետական բոլոր պաշտօնէութեանց շրջաբերական մը ուղղելով անոնց ցոյց տուած է խնայողութեան անհրաժեշտութիւնը և ընել իրենց կարելին որպէսզի գործառնութիւնները ստանան իրենց բնական վիճակը։ Բրիտանական վարչապետին նախագահութեան տակ կազմուած է ելեւմտական յանձնախումբ մը որ նպատակ ունի խնայողութիւնն ներմուծել պետութեան կազմին մէջ։ Եւ մր. Լօյտ Ճօրճ ամէն ճիգ կը թափէ ծախքերու նուազութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ նախարարները որոնց մէջ կայ նաև Բլաքի նախարարը հրաման ստացած են դադրեցնել իրենց

աշխատութիւնները բոլոր պատերազմական նաւերու վրայ։

ԱՏՐՊԷՅՃԱՆԻ պատուիրակութիւնը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է։ — Ատրպէյճան ոչ մէկ համաձայնութիւն կնքած է Թուրք ապստամբներու և քիւրտ փաշխաններու հետ Հայաստանի վրայ յարձակելու համար։ Ատրպէյճան զոհ գացած է 1918ի դէպքերուն պոլշեվիքեան ըմբոստութեանց միջոցին։ Իր աւերուած երկու քաղաքները 500 գիւղերը և մօտ 100,000 ջարդուած և տարագրուած բնակիչները բաւական են հաստատելու համար այդ։ Սկիզբէն ի վեր իր հանրապետութիւնը ամենախաղաղասէր ոգի մը ցոյց տուած է։

Նոյնիսկ այն պարագաներու մէջ ուր զինք գրգռած են, ան երբեք մըտադրութիւն չէ ունեցած իր դրացիներուն վրայ յարձակիլ զէնքով։ Այս չափաւորութիւնը անգամ մը եւս ցոյց տրուած է, իր հողամասին (Նախիջեւան և Շարուր) գրաւման պահուն հայկական Հանրապետութեան կողմէ, ուր Ատրպէյճանի Հանրապետութեան խորհրդարանը և կառավարութիւնը բաւ. սեղմած են միայն բողոքել համաձայնական ներկայացուցիչներու մօտ։ Կովկասեան հանրապետութեանց մէջ, Ատրպէյճան միակն է, որ առաջին անգամ յայտարարած է 4 հանրապետութեանց միջեւ համաձայնութեան մը անհրաժեշտութիւնը և նոյնպէս առաջին եղած է իրաւախոհական դրութիւնը անկախ մնացած խնդիրներու մէջ ընդունողը։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ապագային համար այժմ կը տեսնուի երկու հոսանքներ։ Ոմանք այս կարծիքն ունին թէ յարմար է ընդունիլ Անգլիոյ պաշտպանութիւնը, որուն զինուորական և նաւային ուժը, զինադադարէն իվեր Արեւելքի մէջ այնքան ազդու կերպով երեւան եկած է։

Անգլիոյ պաշտպանութիւնը ստանալով Թուրքիա յոյս կը տածէ կապել կրկին արաբներու հետ իր խզուած յարաբերութիւնները, քանի որ անոնք ալ բրիտանական գրաւման իշխանութեան տակ են։ Ուրիշ հոսանք մը կ՚ուզէ Մ.-Նահանգներուն։ Տնտեսական նկատողութիւններ կը միղեն այս հոսանքը, որոնք ամերիկացւոց ինքաստ կ՚արտայայտուին։ Անոնք ցոյց կուտան Հայաստան զրկուած ապրանքները և ուսանողները և հիմակուց կը տեսնեն այն տնտեսական առաւելութիւնները, որոնք յառաջ պիտի գան, արեւելեան գործերու մէջ անոնց մասնակցութեամբը։ Ու կը խորհին թէ, Մ. Նահանգները իրենց հետ պիտի բերեն Արեւելքի մէջ քաղաքականութիւն մը որ նուազ բարդ է և աւելի անկախ։

Իսկ ամեն տեղ բաւ. համակրութիւն կայ Ֆրանսայի համար, բայց չեն մտածեր Ֆրանսական նիւթական հովանաւորութեան մը կարելիութեան։

ՏՐԱՄԱՆ կը տեղեկացնէ թէ Նեւրոքօբի խալամ ընտանիքներ, պուլկար հալածանքներէն փախչելով ապաստանած են հիլլէն հողի վրայ։ Հիլլէն կառավարութիւնը արեւելեան Մակեդոնիոյ զինուորական իշխանութեանց հրաման տուած է որ յունական հող ապաստանող Թուրքերուն հանգստութեան համար պարտ ու պատշաճ օգնութիւնը ընէ։

ՀՐԱՒԷՐ

Հայ Պահեստի Սպայից Միութեան բոլոր անդամները և «մասնաւորապէս քաղաքս գտնուող միութեան ոչ անդամ բոլոր սպայ ընկերներ» օրակարգի վրայ գտնուող խիստ կարեւոր[illegible] խնդիրներու վճռմանութեան համար կը հրաւիրուին անպատճառ ներկայ գտնուիլ յառաջիկայ Բշ. 15 Սեպտ. 919 երեկոյեան ժամը ճիշդ 7ին միութեան կեդրոնատեղին (Հայ ժողովուրդի տուն Բէշիկթաշ Պողոսեան, թիւ 12) գումարելի ընդ. ժողովին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգային Անցուդարձ

Տիկնանց Աղքատախնամ ընկերութիւնն զինադադարէ յետոյ ժամանակ մըն ալ շարունակելէ յետոյ իր պաշտօնն և տեսնելով որ աւելի հիւանդներն կարօտութիւն ունին խնամքի քան աղքատ դասակարգը, որ հետըզհետէ կրցած էր գործ մը գտնել, յարմար դատած էր իր հաշուեցոյցը հրատարակել և հրաժարիլ։ Այս անգամ կրկին Աղքատախնամ ընկերութիւն մը կազմելու պէտքն զգացողներ որոշած ըլլալով այրերու յանձնել այդ ընկերութիւնն վարելու գործն, յանձնած են Պ. Ց. Քրմաճեանի որ ընկերութիւնը պիտի կազմակերպէ և իր նիստերը պիտի գումարէ ամեն Չորեքշաբթի իրիկուններ։

— Այսօր Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ մէջ հրաւիրուած է պատարագելու և քարոզելու Տ. Արտաւազդ Վրդ.։

— Այսօր ժամը 9ին պաշտօն. պատարագ պիտի մատուցուի Մխիթարեանց եկեղեցին Հ. Ստեփան վրդ. Հաբոնեանի եղբօր, Անտոն Հաբոնեանի հոգւոյն համար, որ Այտընի մէջ սպաննուեցաւ Յուլիս 30 ին։

— Հ. Կ. Խաչի նուիրած են Տ. Հայկանոյշ Պոյաճեան 2, Տ. Իսկուհի Ագամճանեան իր աղջկան մահուան տարեթիւ 1, Օր. Նուարդ Սահակեան 1 ոսկի։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Գէչէրօթէկ եւ Ֆէրիքէօյ

69րդ ՏԱՐԻ

Երկրորդական վարժարան, առեւտրական, լեզուագիտական գիմնազիոնի խնամեալ պատրաստութիւն։

Այս տարի մասնաւոր հոգածութեան նիւթ եղած է հայերէն, Ֆրանսերէն և անգլերէն լեզուներու ուսուցումը։ Յունարէն մասնաւոր խնդրողներուն համար։

Բացումը տեղի կ'ունենայ Բշ. օր Սեպտ. 15ին։

Պայմաններուն համար դիմել Տնօրէնութեան, Բէնկալթի մահալլա (Յունաց հիւանդանոցի դիմացի փողոցը), թիւ 90։

ՕՆՆԻԿ Կ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

Մասնագէտ, Ուսուցիչ

ՅԱՆՁՆ Կ'ԱՌՆԷ

Ա.— Անգլօ-Սաքսոն դրութեամբ վեց ամսուան մէջ ուսուցանել Ֆրանսերէն խօսակցութիւն։

Բ.— Երեք ամսուան մէջ Ֆրանսերէն առեւտրական թղթակցութիւն։

Կը խմբագրէ Հայերէն կամ Ֆրանսերէն նամակներ և խնդրագրեր։

Կը կատարէ գրաւոր փոխադարձ հարազատ թարգմանութիւններ հայ. ֆրանս. և թրք. լեզուներով։

Հասցէ, Այա Եօրկի թաղ, Տիլպէր փողոց թիւ 18։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Բնիկ Սիլիվրիէցի Եդուարդ Ճանիկ Շիրուանեան, որուն դէմ, իր կնոջ Տիկին Մաքրուհիի կողմանէ ամուսնալուծման դատ բացուած է, Դատաստանական Խորհուրդս ներկայ հրապարակական յայտարարութեամբ կը հրաւիրէ Եդուարդ Ճանիկ Շիրուանեանը, որ թուէս մինչեւ երեք ամիս ուր որ է, գայ ներկայանայ ժողովին ի դատավարութիւն, հակառակ պարագային, սոյն պայմանաժամին լրանալուն անմիջապէս ետքը ի բացակայութեան պիտի տայ իր վճիռը։

ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Իզմիր 18 Օգոստոս 1919

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 14 Սեպտեմբեր 1919

ԱՄԵՐԻԿԱ եւ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ռիւթէր գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Ամերիկայի Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ Հայաստան զինուոր զրկելու համար եղած առաջարկը մեծ ընդունելութիւն չէ գտած Մ. Նահանգներու մէջ։

ԼՈՅՏ ՃՈՐՃ Ի ԲԱՐԻԶ

Լոյտ Ճորճին, մարաջախտ Ալէնպիի հետ Բարիզ գալը կապ ունի արեւելեան հարցին ստացած նոր փուլին հետ։ Անգլիոյ վարչապետը և մարաջախտ Ալէնպի այս հարցին շուրջ պիտի խորհրդակցին Պ. Գլէմանսոյի հետ։

ՄՐ. ՈՒԻԼՍԸՆ եւ ԱՐԵՒ. ՀԱՐՑԸ

Նախագահ Ուիլսըն, Համաժողովէն պահանջած էր որ ձեռք առնէ Թրքական հարցին լուծումը։ Մր. Ուիլսընի այս ձեռնարկը մեծ ազդեցութիւն ունեցած է քաղաքական շրջանակներու մէջ։ Տակաւին պալքանեան հարցը չլուծուած նախագահը ցոյց տուած էր թէ այլեւս անկարելի էր յետաձգել այս խնդրին կարգադրութիւնը։ Պոլսոյ ամերիկեան շրջանակները Մր. Ուիլսընի այս ձեռնարկը բաւական կը նկատեն որ արեւելեան հարցը արագօրէն լուծուի։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԿԸ ՔՆՆՈՒԻ

Վերջին հեռագիրները կը տեղեկացնեն թէ Համաժողովը Թրքական հարցը կրկին վիճաբանութեան դրած է։ Այս հարցին կարգադրութեան վրայ խօսուած պահուն ամերիկեան պատուիրակները հոգատարութեան խնդիրը առաջ քշած են, յայտարարելով թէ այս մասին ամենէն ուղիղ ճամբան է սպասել ամերիկեան ծերակոյտին որոշումին։

ԾՈՎԱԿԱԼ ՏԸ ՐՕՊԷՔ

Պոլսոյ անգլիական նոր բարձր ներկայացուցիչ ծովակալ տը Րօպէք հասած է մայրաքաղաք՝ Թորփիլանաւով մը։ Դիմաւորելու գացած են ֆրանս. ամերիկ. իտալական ներկայացուցիչները և անգլ. դեսպանատան պաշտօնէութիւնը. եկած էին նաև սուլթանին թիկնապահը և պահնորդաց Ապտ-իւլ-Մէճիտ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Հոլանտական, պելճ. և զուիցերիական մամուլները սկսած են զբաղիլ Թրքական հարցով։

ԱՒՍՏՐԻԱ եւ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Աւստրիական դաշնագիրը Ռումանիոյ և Չէխօ-Սլօվաքներու կողմէ տակաւին չէ ստորագրուած։ Համաժողովը յիշեալ տէրութեան պատուիրակներէն պահանջած է դաշնագրին ստորագրութիւնը իր բոլոր պարունակութեամբը։ Ռումանիոյ և Չէխօ-Սլօվաքիոյ պատուիրակութիւնները այսօր մինչեւ իրիկուն պայմանաժամ խնդրած են ստորագրելու համար։

ՖՐԱՆՍ. ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ Կ'ՍԿՍԻ

Գերման դաշնագիրը քննելու համար յանձնուած է ֆրանս. ծերակոյտին որը պիտի սկսի մօտ օրէն վիճաբանութեանց։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆՈՒԻ

Պուլկարիոյ դաշնագիրը իր պատուիրակներուն յանձնուեցաւ պարզօրէն։ Յանձնումը հետեւեալ կերպով կատարուած է.— Համաժողովին ընդհ. քարտուղար Պ. Տիւթասթա դաշնագիրը տարած է պուլկար պատուիրակութեան բնակարանը և հոն յանձնած է անոնց։ Պ. Տիւթասթա առանց բառ մը արտասանելու, պատուիրակութեան պետ Պ. Թէօտորոֆի տուած է դաշնագիրը։ Պատուիրակները դաշնագրին այս կերպով յանձնումին դէմ բողոքելով խնդրած են որ Գերմանիոյ և Աւստրիացիներու դաշնագիրներուն յանձնումի պահուն կատարուած պաշտօնական արարողութիւնները իրենց ալ ըլլայ։

Համաժողովը դաշնագրին ստորագրութեան համար պուլկար պատուիրակութեան 30 օր պայմանաժամ տուած է։ Պայմանաժամի այս երկարութիւնը արդիւնք է Սօֆիայի և Բարիզի միջեւ հաղորդակցութեանց դժուարութեանց։

ՄՐ. ՊԱԼՖՈՒՐ

Մր. Պալֆուր Բարիզէն մեկնելով Լոնտոն հասած է։

ԶՕՐ. ՖՐԱՆՇԷ ՏԷՊՐԷ

Զօր. Ֆրանշէ Տէպրէ, Արեւելքի համաձայնական բանակներու հրամանատարը Բարիզ հասած է.

ԳՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Անգլիական պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մալթայի մէջ գոյութիւն ունեցող գրաքննութիւնը Սեպտ. 15ին պիտի վերնայ։

ՖՐԱՆՍ. ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Արեւելեան նահանգներու մէջ քննութիւն կատարող ֆրանս. յանձնախումբը Պոլիս հասած է։

ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ՞Ն

«Բըթի Բարիզիէն» կը ծանուցանէ թէ, Ռումէն դահլիճը իր հրաժարականը տուած է իսկ «Մաթէն» կը տեղեկացնէ Իտալիոյ դահլիճին հրաժարումը։ Այս հրաժարումները արդիւնք են, Աւստրիոյ դաշնագրին, որ գոհունակութեամբ ընդունուած չէ այս երկու տէրութեանց կողմէ։

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Կ'ՍԿՍԻՆ

Աւստրիոյ և համաձայնական տէրութեանց միջեւ սկսած են առեւտրական յարաբերութիւնները։

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՄՈՒՌԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883ԻՆ

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպագրուին գրքեր, գրքոյկներ, անտրակներ, յայտարարութիւններ, հարսանեկան հրաւիրագիրներ, զեկուցագրութիւններ եւ ժամացոյցներ եւն

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին նամակագլուխներ, պահարաններ, հաշուեցուցակներ, ընկալագրեր, վերջապէս փառաւոր մը վերաբերեալ ամէն տեսակ տպագրական գործեր։

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին սեղեկագիրներ, եւեկրեմներ ու նամակ-հրաւիրագրեր տոմսակներ եւ վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեր։

Ամէն լեզուէ՝ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՐՈՍԵԱՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՅՆԵՐՈՎ,

Մաքուր եւ խնամեալ գործ օրուան գիներու վրայ

Տպարանս բաց է առաւօտէ մինչեւ կէս գիշեր խնդրանքներու համար

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

„ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ"

Թերթիս ծաւալը աւելի ընդարձակուած ըլլալով, այժմ ի վիճակի ենք աւելի լայն տեղ մը տալ ծանուցմանց բաժնին, նոյնիսկ եթէ անհրաժեշտ ըլլայ միեւնոյն ծանուցումն կրկնել, ինչ որ անկից առաջ ի վիճակի չէինք ընելու:

Գոհացուցիչ պայմաններ փոքր կամ մեծ, մէկ կամ աւելի ծանուցմանց համար:

Դիմումներ կ'ընդունուին առտուընէ մինչեւ կէս գիշեր:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՈՐԲԱՆՈՑԻ

Վարչական խորհուրդս ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները որոնց համար կ'փութայ հրապարակաւ յայտնել իր խորին շնորհակալութիւնը։

1-ին արձանագրութեան 3րդ Յաւելուած

Երանուհի Պ. Տիլպէր	Լ. Օ.	25
Ստեփան Գէորգեան		25
Ցիր. Պօսթանճեան		25
Հայկ Հաճի Պագէրեան		25
Ղազէր Հճի. Ղազէրեան		25
Մինաս Մինասեան Ցնվ—Օգ.		8
Ցրթ. Ղազէրեան Ցլս. ամս.		2
Մելքոն Տէր Թորոսեան		1
Ցու. Ցլս. ամսականներ		
Աբրահամ Քէչիշեան		6
Թորոս Հալէպլեան		2
Օգոստոս ամսականներ		
Հմայեակ Քէչէճեան		3
Ցրթ. Յովհաննէսեան		2
Արմենակ Գիպէրճեան		50
Մկրտիչ Փափազեանի միջոցաւ Պ. Իսաք Ամասօէ, Պ. Հայկ Ղազէրեանի վարձուած խանութի վարձքի տարբերութիւնէ		25
Արամ Ամիրեան		5
Զարմայր Դաւիթեան հանգուցեալ Տ. Աննա Դաւիթեանի անուան տարեդարձին առթիւ		5
		184,50

Ի դիմաց Ազգ. Կեդր. Որբանոցի Վարչական Խորհրդոյ
Գանձապետ՝ ՍՈՒՐ ԹԱԳԻՒՈՐԵԱՆ

Ն. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ (4)

ԿՐՕՆ
ԵՒ
ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ

Ասկէ զատ սրամիտ Ցակոբ Բոււալոյ ըսած է թէ «անոնք որ հանգանակը, այսինքն դաւանանքը կերկարեն, տասնարանեան կը կրճատեն։»

Նախկին պատրիարք երջանկայիշատակ Մաղաքիա արք. Օրմանեան իր «Հայոց եկեղեցին» անուն ընտիր երկասիրութեան մէջ այս կէտը շատ բարեպատեհ կերպով և հետեւեալ տողերով շօշափած է։

«Եթէ պէտք ըլլար Հայ և Ցոյն և Լատին եկեղեցիներու ճանչցած տիեզերական ժողովներու, և հետեւաբար դաւանական և պարտաւորիչ հաւատալիքներու քանակները իրարու բաղդատել, և Թուաբանական տարազի կամ ձեւի ներքեւ ցուցնել, հնար է հետեւեալ համեմատութիւնը կազմել։

Հայ։ Ցոյն։ Լատին։ 3։ 7։ 20։

Այս ձեւը յայտնապէս նպաստաւոր է Հայոց եկեղեցւոյն։ Կը յուսանք որ միծապէս ալ գնահատուած կըլլար ամէն հիմնապէս և անկեղծ քրիստոնեաներէ և եկեղեցասէր անձերէ, եթէ հատարելապէս ճանչցուած և մօտէն ուսումնասիրուած ըլլար եկեղեցական խնդիրներով զբաղող մատենագիրներէ։ Առիթ ունեցած ենք այդ մասին խօսակցութեան մտնել, գիտնական անձերու և գիտնագէտ եւրոպացիներու հետ, և անոնց կարծիքը ուղեղ հաւանութեան, այսինքն է Հայոց եկեղեցւոյ հաւատքին չափաւորութեան վրայ։ Ամէնքն ալ համամիտ գտնուած են խոստովանելու, թէ դաւանական զաղտնիքներու և անթափանցելի հաւատալիքներու մէջ՝ լաւագոյն է ընդհանուր չափաւորութեան կողմը երթալ»։

Հայոց եկեղեցին Բ. տպագ. էջ. 101 102։ Ամէն ոք գիտէ թէ դարերով տեւած դաւանաբանական վէճերը հոգի մը իսկ չեն փրկած։

Այս կրօնի ամենէն մեծ մատեանները գրուած են բնութեան, ամբողջ տիեզերաց, այսինքն համագոյից, իւրաքանչիւր մասնիկներուն վրայ, զանոնք վերծանողը առողջ բանականութիւնն է։

«Բաց մատեան է, մէն մի տերեւ,
Բննող մարդու աչքին առջեւ։»

Անոնց կընկերանան առհասարակ բոլոր սրբազան մատեաններն ու ճշմարիտ իմաստասիրութեան գիրքերը։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ
ԿՐԹԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻՈՒԹԵԱՆ

Կրթասէր Ընկերութեան մանկական պարտէզի երկսեռ աշակերտաց արձանագրութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ եւ կիւրակէ օրէն Հայոց վարժարանի մէջ։ Առաւօտ ժ. 9–12 և կ. ե. ժ. 2—5։

Կը հրաւիրուին ծնողք իրենց զաւակաց արձանագրութիւններն ընել և առանց մանրակրկիտ ուրախութիւնն։

ԿՐԹԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Դարոթաշի Աշխատասիրաց Մանկապարտէզի համար երկու կարող մանկավարժներ կը փնտռուին, փափաքողք կրնան դիմել Մանկապարտէզ ամէն օր կէսօրէ յետոյ ժամը 4 էն 6։

ԱԶԳ

Գօրտէլիօի ազգ. վարժարանի համար կ'փնտռուի բացի մայրենի լեզուէն ուսուցչութեան ու գիտութեան ճիւղերը դասախօսելու կարող միայն ուսուցիչ մը։

Հետեւաբար փափաքողները կրնան փութով դիմել տեղւոյն Թաղականութեան։

ԹԱՂ. ԳՕՐՏԷԼԻՕՒ

ԻԶՄԻՐԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Իզմիր, 13 Սեպտ. 1919

Ցորեն տեղական		15	— 8
» Մերսին		14 1/2	—19
Ցորեն Ուշագ		14 1/2	—19
Գարի. տեղական		7 1/2	— 9
Գարի. Ուշագ		7	—10
Բակլայ	Նոր ապր.	7	— 7 1/2
Սուսամ		44	—47
Ազ սարը		7	— 9
Սարը սարը		8	— 9
Նօհուտ, խոշոր տեսակը		13	—16
Լուբիա		25	—27
Պէօրիւճէ. ճերմակը		26	—27
Պէօրիւճէ. գունաւորը		—	—
Եուլաֆ		8	— 9
Խաշխաշ		27	—28
Պըրչակ		6 1/2	— 6
Բամպակի կուտ		8	— 7 1/2
Սեւ չամիչ			
Խուրմա		7	— 6
Բամպակ զործ չեղաւ գին		75	—
Վուշ			

Կ. ՊԱԼԱՊԱՆԵԱՆ
(Իզմիրի Սակարան)

ԳՆԵԼ ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ

ՄՕՐՔԵՆԹԱՌԻ
ԵՒ
ԼԷՓՍԻՌՍ

Գրեթէ բոլոր Ս. Հայրապետները, եկեղեցւոյ վարդապետները իմաստասիրական մեթոտներուն հետեւած և հեթանոս փիլիսոփաներու իմաստալից ձեռնարկութիւններէն նախանուած գաղափարական գործերէն շատ օգտուած են։ Նոյն իսկ միջին դարու մէջ փիլիսոփայութիւնը աստուածաբանութեան աղախինը անուանուած են, մինչդեռ շատ աւելի քաջողէպ պիտի ըլլար եթէ պայն մայր կրօնագիտութեան համարէին։

Այս տեսակէտով կրօնը՝ ո՛չ թէ միայն ճշմարիտ գիտութեան հետ հաշտ կընթանայ, այլ պարտաւոր ենք նաեւ ըսել թէ կրօնը՝ գիտութիւններու գիտութիւնը եղող իմաստասիրութեան ուղն և ծուծը, այսինքն գերընտիր մասն է։

Ժողովրդային արտայայտութիւններէ սկսեալ մինչեւ կրօնի սրբազան մատեաններու շարքը մատնանշելու պարագային իմաստասիրութիւնը շատ անգամ յեղյեղուեցաւ. ասոր պատճառը, ինչպէս նաեւ կրօնի դէմ եղած յարձակումներուն մէջ սրտի միտումներուն հետեւող մտային չեղումները ցոյց տալու համար կը պարտաւորիմ իմաստասիրութեան երկու տարբեր դրութիւնները պարզել, որպէս չի պաշտպանողականը դիւրահասկանալի ըլլայ։

ԴԱՍԱՊԱՑԻ ՀԱՄԱՐ

Գասսապայի մանկապարտէզին և վարժարանին համար կ'փնտռուի ուսուցչուհի մը որու ամսական պիտի կրնայ տրուիլ մինչեւ 30 ոսկի. պէտք է տեղեակ ըլլայ Ֆրանսերէնի և գիտական ծանօթութիւններ ունենայ։ Դիմել Գասսապայի Թաղ. Խորհրդոյ և կամ Առաջ Տիգրանեան Հօր։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈԼԷՃ
ԲԱՐԱՏԻՍՕ

Վարժարանիս մուտքի քննութիւնները կ'սկսին Սեպտ. 22ին երկուշաբթի օր։ Գիշերօթիկները կրնան ընդունուիլ Սեպտ. 24 չորեքշաբթի օր, կէսօրէ ետք։ Դասախօսութիւնք կ'ըսկսին 29ին երկուշաբթի օր։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Ս. ԳԱԼԹԱՔՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
ԵՒ ՓԱՐԻԶ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԱԾ

Մանկաբարձ, կնախտաբոյժ, եւ ներքին հիւանդութեանց մասնագէտ.

Ամենապարզ և վերջին դրութեամբ դարմանում։ Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր իր բնակարանը. Հայոց Թաղ Բրէնթոն սրճարանին դիմացի փողոց թիւ 4։ Իսկ կէսօրէն վերջ ժամը 2–5. Զարեհ Շնորհաւորի և Մեսխանի դեղարանները։

Ազգատաց՝ ձրի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը. Կ. Վ. 2—5 յիշեալ դեղարաններու մէջ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԾԽԱԽՈՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԵՐՃԱՆՔԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արգոյ հասարակութեան կ'ծանուցուի որ ծխախոտի ռէժիին պերճանքի արտադրութիւնները վաճառելու համար մթերանոց մը բացուած է Ֆասուլեի հրապարակին վրայ թիւ 73, ոստիկանատան դիմացը։

Այս մթերանոցը հասարակութեան տրամադրութեան տակ պիտի դնէ իրենց նշանակեալ ճշգրիտ գիներով պերճանքի յատուկ արտադրութիւններ։

Անոնք կ'բաղկանան ծխախոտներէ և սիկառէթներէ, Ծօքէյ—Քլիւպ, Սէրգիլ տը Պոսֆոր, Եէնիճէ, Կրան—Բրի, Էն Ալա, Սէրգիլ տ'Օրիան, Պաֆրա Մատէն, Ալլա և Էքսթրա—Էքսթրա։

Իմաստասիրութիւնը կանոնաւորապէս սահմանել դժուար է, վասնզի ո՛չ մէկ սեռի և ո՛չ մէկ տեսակի կը պատկանի և գիտութիւններու մեթոտաւոր դասակարգութեան մէջ նշանակուած տեղ մը չունի, բայց բոլոր գիտութիւններու հիմն ու ծայրն է։ Ամենուն կը հայթայթէ մեկնակէտ մը, ուղղիչ սկզբունքներ, ստուգութեան չափանիշ մը, տրամախոհութեան (raisonnement) կանոնները, հաստատութեան և ապացուցման մեթոտներ։ — Այս մասին, եթէ կը ներէք իրաւաբանական կամ փաստաբանական հետեւեալ նմանողական բացատրութիւնով կրնանք արտայայտուիլ։

«Եթէ ամեն գիտութիւն նմանցնենք մասնաւոր օրինագիրքի մը, իմաստասիրութիւնը կը համեմատի սահմանադրութեան, որ օրինագիրքերու առջեւը կը գտնուի և անոնց կազմութիւնը կը կանոնաւորէ»։

Անոր ազդեցութեան ներքեւ կը կազմուին գիտութիւնները, յետոյ, երբ գիտութիւն մը կը կազմուի, երբ իր բարձրակէտը հասնի և վերջին խօսքը ըսէ, իմաստասիրութիւնը կը միջամտէ, ձեռք բերուած արդիւնքին կը տիրանայ և իր կարգին վսեմ աշխատութեամբ զանոնք ընդհանրականութեան ամենաբարձր աստիճանին կը տանի։

Շարունակելի